Els vuitanta anys del *Pompeu Fabra* i el cinquantè aniversari de l'*Alcover-Moll*

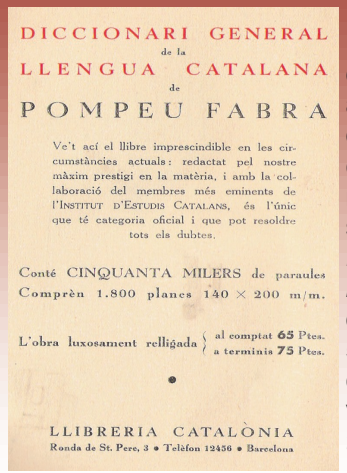
DICCIONARI GENERAL
de la
LLENGUA CATALANA
de
POMPEU FABRA

Ve't ací el llibre imprescindible en les circumstàncies actuals: redactat pel nostre màxim prestigi en la matèria, i amb la col·laboració del membres més eminents de l'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS, és l'únic que té categoria oficial i que pot resoldre tots els dubtes.

Conté CINQUANTA MILERS de paraules
Comprèn 1.800 planes 140 × 200 m/m.

L'obra luxosament relligada { al comptat 65 Ptes. / a terminis 75 Ptes.

LLIBRERIA CATALÒNIA
Ronda de St. Pere, 3 • Telèfon 12456 • Barcelona

El Centre de Normalització Lingüística de les Terres de l'Ebre, en el marc de les actuacions de divulgació del patrimoni lingüístic i cultural, s'afegeix a la commemoració del 80è aniversari de la publicació del *Diccionari general de la llengua catalana* (DGLC), de Pompeu Fabra, i del 50è aniversari de la publicació del darrer dels deu volums del *Diccionari català-valencià-balear* (DCVB), de Mn. Antoni M. Alcover i Francesc de Borja Moll.

Tant el diccionari de Fabra com el d'Alcover i Moll són dos obres lexicogràfiques de primera magnitud, però amb objectius ben diferents. El primer, el DGLC, va ser concebut com un diccionari normatiu, prescriptiu; el segon, el DCVB, pretenia ser un diccionari nacional, que inclogués tot el lèxic català, tant des del punt de vista geogràfic com històric. Per tant, es tracta d'una obra descriptiva.

En la commemoració d'aquestes dos efemèrides no volem deixar de subratllar la vinculació d'erudits ebrencs amb aquests dos diccionaris i amb els seus autors. El canonge gandesà Joan B. Manyà i el sacerdot i poeta tortosí Mn. Tomàs Bellpuig van ser dos dels "col·laboradors especialment actius" del DCVB. D'altra banda, l'assagista benissanetà Artur Bladé i Desumvila, arran de l'admiració que tenia per Pompeu Fabra, va escriure dos dels principals estudis existents sobre l'autor del DGLC: *Contribució a la biografia de mestre Fabra* [1965] i *Pompeu Fabra, biografia essencial* [1969].

Organització:

CONSORCI PER A LA NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

Centre de Normalització Lingüística de les Terres de l'Ebre
Pl. dels Dolors, 1, 3r (edifici Montcada, 27)
43500 Tortosa
Telèfon: 977 51 07 20
A/e: terresdelebre@cpnl.cat
www.cpnl.cat/xarxa/cnlterresdelebre

Amb la col·laboració de:

ÒMNIUM TERRES DE L'EBRE

fira del llibre ebrenc.

FIRA LITERÀRIA DE JESÚS

BIBLIOTECA MARCEL·LÍ DOMINGO

URV | CAMPUS EXTENS Antena Cultural Tortosa

Universitat Rovira i Virgili Campus Terres de l'Ebre

80 anys del Diccionari general de la llengua catalana

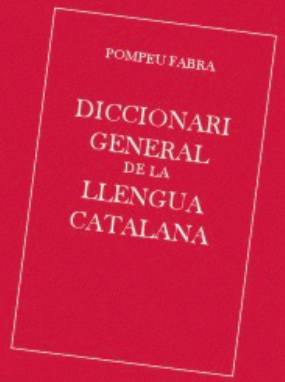

CONSORCI PER A LA NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

50 anys del Diccionari català-valencià-balear

El *Diccionari general de la llengua catalana* de Pompeu Fabra

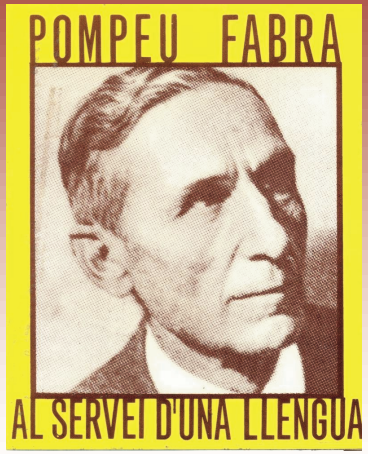

El *Diccionari general de la llengua catalana* (DGLC) de Pompeu Fabra va ser publicat per primera vegada en fascicles l'any 1931. Un any més tard, el 30 de novembre de 1932, la Llibreria Catalònia va presentar-ne l'edició en llibre. Va ser considerat el diccionari normatiu del català fins al 1995, data en què va aparèixer la primera edició del *Diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans* (DIEC).

L'Institut d'Estudis Catalans (IEC) volia confeccionar un inventari lexicogràfic oficial i va encarregar aquesta tasca a un equip dirigit per Pompeu Fabra i Poch. El DGLC havia de ser el "canemàs" del futur diccionari de l'IEC, que va trigar 63 anys a publicar-se. Fabra va aplicar-hi un mètode científic rigorós, cosa que li va valdre el reconeixement espontani dels seus contemporanis. Amb aquest esperit va rebutjar paraules d'abast massa restringit i arcaismes que ja havien caigut en desús. L'objectiu era donar al català una categoria de llengua de cultura, apta per a qualsevol ús.

El DGLC, o simplement *el Fabra*, com popularment es coneixia, va aconseguir unificar l'ortografia, depurar el lèxic, fixar la gramàtica i introduir neologismes.

Per saber-ne més sobre Pompeu Fabra i el DGLC:

http://www.escriptors.cat/autors/fabrap/index.php/
ca.wikipedia.org/wiki/Pompeu_Fabra_i_Poch

El *Diccionari català-valencià-balear* d'Antoni Alcover i F. de B. Moll

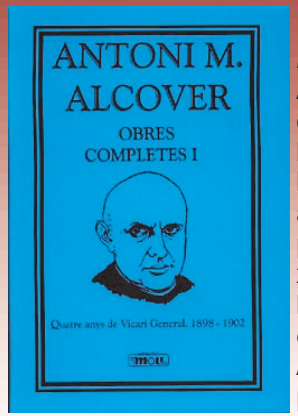

El *Diccionari català-valencià-balear* (DCVB) d'Antoni Maria Alcover i Francesc de Borja Moll és un diccionari descriptiu i etimològic que vol recollir tot el cabal lèxic del català. Va ser realitzat amb la col·laboració de moltes persones, que van aportar-hi fitxes lexicogràfiques. La direcció i les tasques principals van anar a càrrec de mossèn Antoni Maria Alcover i del seu col·laborador principal, Francesc de Borja Moll, gràcies al qual la publicació de l'obra va culminar l'any 1962. També hi van col·laborar de manera molt notable Manuel Sanchis Guarner i Aina Moll i Marquès.

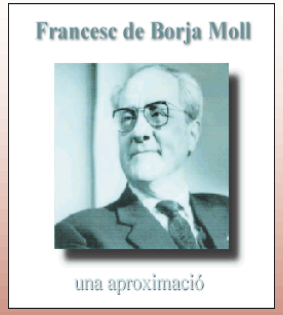

Per recollir la llengua parlada, els redactors del diccionari van visitar, d'una banda, les capitals de comarca i, de l'altra, els pobles més allunyats i que millor conservaven els arcaismes de la llengua. Van passar enquestes en gairebé 300 poblacions per recollir informació lèxica de primera mà. A banda d'això, van comptar amb molts de col·laboradors distribuïts per tots els territoris del domini lingüístic, que enviaven informació sobre una zona concreta. Altres col·laboradors van buidar tot el vocabulari d'obres anteriors (diccionaris, literatura catalana antiga, etc.) i el van transcriure en fitxes.

El DCVB es pot consultar en línia:

http://dcvb.iecat.net/

Mn. Joan Baptista Manyà i Mn. Tomàs Bellpuig, la contribució ebrenca al DCVB

El projecte del *Diccionari català-valencià-balear* (DCVB) es va iniciar l'any 1900, moment en què Mn. Antoni M. Alcover va publicar, des de Mallorca, la *Lletra de convit a tots els amics de la llengua catalana* en què invitava tothom a col·laborar en la recollida de vocabulari.

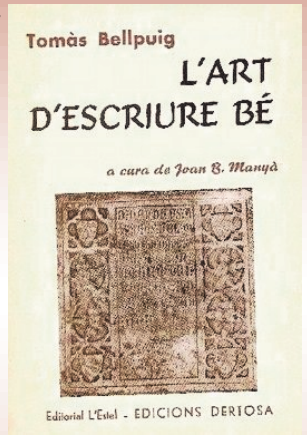

Davant la magnitud del projecte (aplegar en deu volums tot el cabal lèxic del domini lingüístic del català), Alcover va crear una xarxa de col·laboradors mitjançant les seues excursions filològiques arreu del domini lingüístic, aprofitant les relacions que tenia amb els eclesiàstics. A les Terres de l'Ebre, els principals col·laboradors que van aportar "informació abundant i fidedigna sobre el llenguatge local" foren el canonge gandesà Joan Baptista Manyà (Gandesa) i el barceloní de naixement i tortosí d'adopció Mn. Tomàs Bellpuig (Tortosa i Freginals).

L'any 1901 es va publicar la primera revista de filologia de l'Estat, el *Bolletí del Diccionari de la llengua catalana*, de periodicitat mensual, per a la coordinació dels col·laboradors que es van sumar al projecte d'Alcover. El primer fascicle del DCVB data de 1926; el primer volum es va acabar d'imprimir el 1930 i el darrer, el 1962.

Per saber-ne més sobre Mn. Manyà i Mn. Bellpuig:

http://ca.wikipedia.org/wiki/Joan_Baptista_Manyà
http://ca.wikipedia.org/wiki/Tomàs_Bellpuig